

УДК 340.14

*М. М. Ярмоленка (1 курс, 11 взвод)
Навуковы кіраўнік І. А. Дзямідава,
прафесар кафедры прававых дысцыплін
Магілёўскага інстытута МУС,
кандыдат юрыдычных навук, дацэнт*

ПРЫНЦЫПЫ ПРАВА Ў ЯКАСЦІ КРЫНІЦ БЕЛАРУСКАГА ПРАВА

Сярод беларускіх навукоўцаў не існуе паразумення па пытанні аб відах і «наборы» крыніц беларускага права, у тым ліку аб уключэнні ў склад крыніц прынцыпаў права [1]. Лічыцца, што прынцыпы права існуюць у дзвюх формах: па-першае, у форме навуковых (дактрынальных) высноў, ідэй і палажэнняў, па-другое, у форме (вопратцы) іншых дзеючых крыніц права. Па разуменні беларускага тэрэтыка права М.У. Сільчанкі, «калі размова ідзе аб афіцыйным выкарыстанні ў праватворчай ці правапрымяняльнай дзейнасці прынцыпаў права ў форме навуковых ідэй, высноў, палажэнняў, мы па сутнасці маем справу з дактрынай (навукай) у якасці крыніцы права» [1, с. 20]. Абгрунтавана, што прынцыпы права, якія існуюць у форме навуковых ідэй, высноў і палажэнняў, складаюць толькі частку той рэальнасці, якая называецца прававой навукай (дактрынай). Прызнаецца, што прававая навука (дактрына) па аб'ёме ўяўляе больш шырокую з'яву і ўключае, акрамя прынцыпаў права, навуковыя палажэнні іншага характару і зместу. Таму нелагічна частку прававой дактрыны – прававыя прынцыпы – вылучаць у якасці самастойнай крыніцы права побач з іншымі відамі крыніц права, такімі як дактрынальныя (навуковыя) палажэнні. Таксама як нелагічна лічыць закон, як асобны акт, выдадзены парламентам, самастойнай крыніцай права побач з такім відам крыніц права, як нарматыўны прававы акт. Такім чынам, калі размова ідзе аб выкарыстанні прынцыпаў права, якія ўжо замацаваны ў дзеючых крыніцах права, мы маем справу не з навукай у якасці крыніцы права, а з іншымі відамі крыніц права – нарматыўным прававым актам, дагаворам нарматыўнага зместу, прававым звычайам і г. д. [1, с. 20–21]. Выкладзеныя палажэнні дазваляюць зрабіць выснову, што нейкай асобнай крыніцы права пад назвай «прынцыпы права» не існуе. Тыя прыкметы і адметнасці прынцыпаў права, якія звычайна ўзгадваюцца пры доказе таго, што дадзеная прававая рэальнасць можа быць аднесена да складу крыніц права, як бы «раствараюцца» сярод прымет і адметнасцей іншых крыніц права. Такім чынам, на думку М.У. Сільчанкі, не застаецца такіх спецыфічных параметраў у прынцыпах права, якія б сведчылі

на карысць іх вылучэння ў якасці самастойнай крыніцы права побач з іншымі відамі крыніц права.

Спіс асноўных крыніц

1. Сільчанка, М. У. Тэорыя крыніц беларускага права / М. У. Сільчанка. – Гродна : ГрДУ імя Янкі Купалы, 2013. – 253 с.